

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Олена Колесник

ТРЕТІ ВСЕУКРАЇНСЬКІ КУЛІШЕВІ ЧИТАННЯ З ФІЛОСОФІЇ ЕТНОКУЛЬТУРИ

29-30 червня 2011 р. у Чернігові пройшли Треті всеукраїнські Кулішеві читання з філософії етнокультури. Цього разу вони були присвячені пам'яті С.Б.Кримського та носили назву «Феноменологія софійності в українській культурі. Запити філософських смислів у мові, мистецтві, літературі». Основними організаторами конференції виступили співробітники кафедри філософії та культурології Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка на чолі з професором В.А.Личковахом. Інформаційну підтримку забезпечувала всеукраїнська газета «День» (яка багато років плідно співпрацювала з Сергієм Борисовичем) та інші видання.

Пленарне засідання конференції носило меморіальний характер: видатні філософи та громадські діячі (головний редактор газети «День» Л.О.Івшина, заслужений педагог Л.І.Сарана, к.філос.н. М.Б.Столяр та інші) поділилися з аудиторією своїми спогадами про С.Б.Кримського як людину та дослідника. Було підкреслено, що він був одним із тих мислителів, чиї праці допомагають українцям зрозуміти самих себе, визначивши наскрізні цінності власної культури. Наступні доповідачі продовжили вшанування пам'яті видатного українського філософа, але перейшли від біографічного модусу до осмислення його теоретичної спадщини. Особлива увага була приділена одній з головних проблем філософії Кримського, яку він відновив в українській філософії - феноменології софійності (проф. В.А.Личковах), а також місцю людського фактора у пізнанні (проф. В.П.Загороднюк). Від цього виступаючі перейшли до визначення закономірностей розвитку етносу, які виявляються через символічне значення культурних інваріантів (проф. Н.Д.Ковальчук, к.культ.н. Т.В.Пуларія), а також до застосування деяких концептів філософії Сергія Кримського як методологічних принципів аналізу конкретних творів та образів (к.філол.н. Ж.О.Янківська, к.пед.н. Є.В.Більченко). З узагальнюючими доповідями щодо проблем сучасної української естетики (в тому числі в її етнічному та екологічному вимірах) виступили проф. В.П.Савельєв та к.філос.н. О.А.Пушонкова.

Подальша робота конференції проходила у форматі двох секцій. Перша - «Пантелеймон Куліш і сучасна філософія етнокультури» була присвячена софійним вимірам української мови, мистецтва, літератури, освіти та виховання. Тут виступили як кулішезнавці (к.філос.н. С.Т.Машенко, к.філос.н. В.І.Пуліна), так і дослідники інших знакових постатей української та європейської культури - від Антонія Радивіловського до Лесі Українки та М.Грота (асп. М.І.Захарина, к.філол.н. О.В.Кривуляк, к.філос.н. В.В.Співак). Були також підняті питання узагальнюючого характеру, зокрема, щодо міжкультурного діалогу (к.філол.н. Л.В.Зіневич, С.Олеяр (Канада)). Окремим тематичним блоком стали виступи студентів філологічного факультету з дослідженнями художніх текстів УІІІ - ХХ ст. (І.Грецька, М.Нестеренко, Я.Олесенко, Т.Прокопець, Л.Смолій, І.Хоменко).

Друга секція - «Софіологія Сергія Кримського і запити філософських смислів в історії української культури та філософії» продовжила розпочате на пленарному засіданні осмислення філософської спадщини видатного українського мислителя.

© Колесник Олена Сергіївна - кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка.

Ключовими темами тут стали принцип єдності раціонального та почуттєвого через софійність (виступи к.психол.н. М.М.Наконечної, асп. М.А.Загорулько). Безпосередньо ідеям С.Б.Кримського як орієнтирам для подальшого дослідження української культури були присвячені виступи к.іст.н. І.З.Скловського, к.філос.н. Л.С.Чорної та к.філос.н. О.О.Чорного. Осмисленню архетипного значення конкретних феноменів, постатей та творів давньоруської та української культури (від Десятинної церкви до «Слова о полку Ігоревім», в контексті символічної антропології приділили увагу к.філос.н. О.С.Колесник, к.філол.н. С.М.Шумило та студ. О.Ільзіт, асп. Д.С.Гордієнко та асп. О.І.Холох. Найширший філософський та географічний контекст для дискусії забезпечили д.філ.н. М.М.Зайцев та к.філос.н. О.М.Кожем'якіна, які розглянули українську культурну систему в порівнянні та взаємодії з (західно-) європейською.

Загальними висновками з роботи конференції є визнання того, що С.Б.Кримський продовжує закладену ще Г.Сковородою та П.Кулішем лінію розвитку української філософії як життя в мудрості. Тільки така мудрість може забезпечити осмислення власної культурної спадщини, яке дозволить українському суспільству усвідомити саме себе та відтворити свою традицію у майбутньому.

Протягом другого дня конференція працювала в галереї сучасного мистецтва «Пласт-Арт», залами якого була проведена екскурсія.

Матеріали конференції будуть надруковані у черговому випуску «Вісника Чернігівського національного педагогічного університету». Докладний огляд перебігу першого дня конференції вміщений в газеті «День» від 1 липня 2011 р.

